

એક ઝાડ જેમ હવે હું જઈ રહ્યો છું આકાશ તરફ.

સિતાંશુ યશશ્ચન્દ્ર.

એક જૂના જાજરમાન ઝાડ જેવો હું હવે આ એંશીમે વરસે આસ્તે આસ્તે જઈ રહ્યો છું આકાશ તરફ.

આ છેક ઉપરની, આકાશમા ટટાર ઉંચકાયેલી જે ડાળ, એ ડાળની છેક ઉપરની જે ડાળખી, એ ડાળખીની છેક ઉપર આ અબીહાલ ફૂટેલી અને ફૂટતાંવેંત 'ઓ પેલો સૂરજ' એમ મોટેથી બોલી, પગના પહોંચા ઉપર અધ્ધર થઈ, તડકા તરફ મલકાતો મરોડ લેતી જે ફૂપળ, એ ફૂપળના ઉપર તરફના સ્હેજ કરકરા ભાગની

આકાશમાં ખુલ્લંખુલ્લા તગતગતી જે ઊજળી લીલાશ,

એ લીલાશ;

અને મારી પેલી ઊંડી પહોળી ભોંચના સૂકાભીના અંધારાંમાં પેઠેલી મસમોટી જે મૂળજાળ, એ મૂળજાળનાં સહુથી ઊંડે સુધી જઈ પહોંચેલાં જે તંતુમૂળ, એ તંતુમૂળના સહુથી આગળ પહોંચી, 'ઓ પણે પાણી છે' એવું આછેરું બોલી, આડે આવતા પથરાને અંધારામા લંબાવેલા ટેરવે ઓળખી, હળવેકથી હટાવી, ઊંડે ઊંડે આગળ ને આગળ જતા જે ઝીણા તાંતણા, એ તાંતણાંની પેલી માંડ કળાતી કથ્યાઈ પડતી જે રતાશ

એ રતાશ

-- આમ જુઓ તે આ લીલાશ પેલી રતાશ સાથેના બધા સંબંધ તોડી ચૂકી છે.

જૂના પુરાણા થડ માફક હવે ખૂબ ખરબચડું બન્યું છે મારું આ ઘડ. આ ફૂપળ અને એ તંતુમૂળ એકમેકથી એકદમ આઘા જઈ ચૂક્યાં છે, એની જાણ પણ થઈ ચૂકી છે મને કેટલાક સમયથી. ઊંચા થડની ઉપર તરફની આડી જતી અડીખમ ડાળીઓ છે તો જેમની તેમ, પંખીઓ માટે એક સલમત જગ્યા. પણ હવે એની ઉપર રસબસતા મધપૂડા, ક્યાંક આઘેના પુષ્પવનોના પરાગરસભર્યા, ગુંજારવભર્યા, જામતા નથી. કે જાડો ચિક્કટ ગુંદ ઝટ ઝમી આવતો નથી થડિયામાંથી. તૂટ્યા છે ઘણા સંબંધો. તોતિંગ જૂનું ઝાડ છું, જબરું, જાણ છે મને.

-- તો પણ

એ મૂળતંતુ અને આ કુંપળ

એકમેકથી એકદમ આઘા

એ બે સાવ અડોઅડ છે હવે એવું કેમ લાગે છે મને? અંઝાવાત કળાય છે હવામાં,
આઘેઆઘેથી, વૃક્ષ છું એટલે મને?

કે, પછી, મારા આ એંશી વરસના ભેદી ને જાણતલ શરીરની અંદર એવા એવા
રસ્તા હશે, જાહેર, અંગત, છૂપા, ભોંયરે ભોંયરે થતાક, જે રસ્તે એ બે

આ કરકરી કોમળ કુંપળ અને પેલું કરકરું કોમળ તંતુમૂળ

ઘારે ત્યારે એકમેકથી એકદમ આઘા જઈ શકે છે

તેમ જ ચાહે ત્યારે સાવ સમીપે સરકી આવી શકે છે અરસપરસ?

મને પૂછ્યાગાછ્યા વગર જ સાવ?

એ વિચારે એક ઊંડા સુખથી મને સ્હેજ હસવું આવતું હોય એમ લીલા લીલા
પોપટોની નાની ટોળી, એક કિલકારી સાથે ચાંચમાં થોડાક ટેટા ઝાલી મારી
ઘટામાંથી અચાનક આકાશમાં ઊડી જાય છે.

* *

સમા.

ઓગસ્ટ 2021.

Originally published in *Etad* October-December 2021